

Savuton Vantaa

toimenpideohjelman toteutumiseen liittyvän seurantakyselyn tulokset

Elina Lehto-Häggroth, asukkaakamupunginjohtaja, HYRY:n pj

Heini Koskensalo-Klemola, erityisasiantuntija

Heli Bäckmand, kehittämisspäälikkö

2014

Savuton Vantaa

Taustaa

- **Kaupunginhallitus hyväksyi Savuton Vantaa -ohjelman 29.11.2010.**
- **Vantaa julistautui savuttomaksi kunnaksi 1.1.2011**
- **Kaupungin laajennettu johtoryhmä (22.10.2012) ja Kaupungin yhteistoimintaryhmä (13.11.2012) käsittelivät Savuton Vantaa toimenpideohjelmaa. Kummallakaan ryhmällä ei ollut asiaan huomautettavaa. Molemmat ryhmät totesivat, että toimenpideohjelman etenemisessä tulee kuitenkin huomioida kunnan taloudelliset ja henkilöresurssit**
- **Savuton Vantaa ja Savuton pääkaupunkiseutu -toimenpideohjelman täytäntöönpano, ohjelma ja yhtenäisen toimenpideohjelman täytäntöönpanoraportointi kaupungin eri toimialoilla hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 3.12.2012 § 11**
 - toimenpideohjelma astui voimaan vuoden 2013 alusta
 - Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala vastaa toimenpideohjelman jatkoseurannasta ja arvioinnista
 - käytännön toteuttajana seurannassa ja arvioinnissa toimii Vantaan kaupungin hyvinvointiryhmä, jolle toimialat raportoivat ohjelman etenemistä vuosittain
 - Toimenpideohjelma esitettiin valtuustolle tiedoksi

Toimenpideohjelman seuranta

- **Vuonna 2012 Vantaa osallistui valtakunnalliseen Savuton kunta kyselyyn**
- **Vuonna 2013 kaupungissa tehtiin oma kysely, johon vastasi vain 23 henkilöä**
- **Vuoden 2014 kysely toteutettiin vanhan kyselyn pohjalta hieman muokattuna**
 - Kysymyksissä tarkasteltiin Savuton kunta kriteerien ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumista Vantaalla
 - Kysely toteutettiin sähköisenä webropol-kyselynä 1-18.9 välisenä aikana, vastaajia oli 244 henkilöä
 - Kysely toimitettiin toimialojen Savuton Vantaa -yhteyshenkilöiden kautta toimialojen johdolle, yksiköiden päälliköille ja esimiehille sähköpostilinkkinä
 - Henkilöstön tupakointia koskevaa kysymystä oli täydennetty ja kyselyyn oli lisätty avoin kysymys: Miten Sinun mielestäsi savuttomuutta voisi vielä paremmin edistää Vantaan kaupungissa?

Savuton kunta kriteerit

KRITEERI 1

- Tupakointi on kielletty tupakkalain 12 §:n osoittamissa kunnan omistamissa ja hallinnoimissa tiloissa sekä ulkoalueilla. Tupakointikiellot on merkitty selkeästi kylteillä, tarroilla tai julisteilla.

KRITEERI 2

- Mahdolliset aikuisten käyttämät tupakointipaikat on sijoitettu ulos vähemmän näkyvästi siten, ettei tupakansavu pääse kulkeutumaan sisätiloihin.

KRITEERI 3

- Kunta valvoo tupakkalain 14 a §:n sekä valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman mukaisesti lain noudattamista alueellaan.

KRITEERI 4

- Tupakkatuotteita ei myydä kunnan hallinnoimissa tiloissa.

KRITEERI 5

- Kunta on savuton työpaikka toimien esimerkkinä paikallisille yksityisen sektorin toimijoille.

KRITEERI 6

- Kunnan edustus- ja muut tilaisuudet ovat savuttomia.

KRITEERI 7

- Savuttomuus mainitaan kunnan työpaikkailmoituksissa.

KRITEERI 8

- Työaikana ei tupakoida.

KRITEERI 9

- Kunnan tupakoiville työntekijöille tarjotaan tukea tupakoinnin lopettamisessa.

KRITEERI 10

- Tupakoinnin aloittamisen ehkäisy, savuttomien elinympäristöjen turvaaminen sekä tupakasta vieroituksen tuki on kirjattu osaksi terveydenhuoltolain velvoittamia terveyden edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä, ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan.

Vastaajien taustatiedot

- **Lähes kaikki vastaajista tiesivät, että Vantaa on savuton kunta 243/244**
- **Vajaa 50 % vastaajista edusti yksikköjä, joissa töissä alle 20 henkilöä, 25 % edusti yksiköitä joissa töissä 21-30 henkilöä**

Vastaajien taustatiedot	Vastaajien lukumäärä	Prosenttiosuus kaikista vastaajista	en
Konserni- ja asukaspalvelut	8	3,3	
Maankäyttö, rakentaminen, ympäristö	36	14,8	
Kaupunginjohtajan toimiala	6	2,5	
Sivistystoimi	109	44,7	
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	85	34,8	
Total	244	100,0	

Tulosten käsittely ja tulkinta

- Tuloksia tarkasteltiin prosenttisuuksina sekä tilastollisin menetelmin. Vastaukset ristiintaulukoitiin toimialan mukaan ja niiden tilastollista merkitsevyyttä tarkasteltiin Chi2-testin avulla.
- Tilastollisessa analyysissä vastauksista on otettu pois ne vastaukset jotka ovat olleet tyhjiä tai jotka ovat vastanneet en osaa sanoa EOS.
- Huom! En osaa sanoa EOS vastausten osuus oli monessa kohdassa melko suuri.
- Tilastoanalyysin teki Yrkeshögsskolan Arcada.

Tilat ja ulkoalueet ja rakentaminen

Seuraavat kohdat toteutuvat hyvin tai melko hyvin:

- Tiloihin ei rakenneta enää uusia tupakointipaikkoja
- Lasten ja nuorten harrastetiloissa ja alueilla sijaitsevat tupakointipaikat on poistettu
- Tupakointipaikat on poistettu päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten alueelta
- Henkilökunta ei tupakoi työaikana päiväkotien ja koulujen alueella

Kehitettävää

- oKyltityksessä
- oVierailijoiden tupakoinnin ohjeistamisessa, tupakointikieltoja ei ole riittävästi tai tupakointipaikkoja ei ole merkitty selkeästi
- oTupakkapaikkojen sijoittelussa niin että tupakan savu ei kulkeudu sisätiloihin
- oHenkilökunnan tupakoinnissa oppilaitosten alueella

Savuton Kunta työpaikkana

Toteutuu hyvin

○ Työpaikkailmoituksissa on maininta että Vantaa on savuton kunta -> Henkilöstökeskuksen työpaikan ilmoittamisjärjestelmästä teksti tulee automaattisesti

Kehitettävää

- Palvelusuhdekäsikirjan tupakointia koskevan ohjeistuksen käsittelyssä työpisteissä
- Palvelusuhdekäsikirjan ohjeistuksen noudattamisessa

Työntekijöiden tupakointi ja savuttomuuden tukeminen

Toteutuu hyvin

- Työhöntulotarkastuksessa kysytään työntekijän tupakointia
- Muissa terveydenhuollon kontakteissa kysytään työntekijän tupakointia
- Työntekijän tupakoinnin lopettamista tuetaan ohjauksella ja neuvonnalla

Kehitettävää

- Työntekijän tupakoinnin lopettamisen tukemisessa ryhmämuotoisella tuella ja nikotiinikorvaushoidolla
- Tupakoivien ja nuuskan käyttäjien määrän kartoittamisessa työterveyshuollon toimesta
- Tupakkariippuvuuden hoitoketjun toiminasta tiedottamisessa (EOS 204 vastaajaa)

Asiakkaiden tupakointi ja vieroitustuen tarjoaminen

Toteutuu hyvin

- **asiakkailta kysytään suunnitelmallisesti tupakoinnista ja vieroitustukea tarjotaan pääosin kaikissa toimipisteissä mm. äitiysneuvolat, lastenneuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto.**

Kehitettävää

- **Hoitoketjusta, toimenpiteistä ja tukimuodoista tiedottamisessa, EOS vastauksia paljon.**

Avoin kysymys: Miten Sinun mielestäsi savuttomuutta voisi vielä paremmin edistää Vantaan kaupungissa?

- ❑ **Kysymykseen vastasi 65 henkilöä**
- ❑ **Vastaukset jakaantuivat seuraavanlaisiin mielipiteisiin:**
 - ❑ kannustamista ja tiedottamista sekä tupakoinnin lopettamisen tukemiseen liittyviin mielipiteisiin
 - ❑ eri työntekijäryhmien välistä eriarvoisuutta ja/tai yhteisiä pelisääntöjä koskeviin mielipiteisiin
 - ❑ tupakoinnin kieltämiseen kokonaan työaikana koskeviin mielipiteisiin
 - ❑ Savuton Vantaa-ohjelman toimenpiteiden täytäntöönpanon tehostamista koskeviin mielipiteisiin
 - ❑ itse kyselyyn liittyviin kommentteihin

Yhteenveto

- **Savuton kunta kriteerit eivät toteudu vielä vaadittavalla tavalla**
- **Seuraavissa kohdissa kehitettävää:**
 - o Kyltityksen parantaminen ja tupakkapaikkojen sijainnin tarkistaminen niissä kohteissa, joissa savu tulee sisälle
 - o Henkilökunnan tupakointia koskevien pelisääntöjen tarkempi läpikäyminen ja sääntöjen noudattaminen
 - o Työterveyshuollon tuen ja seurannan tehostaminen
 - o Tiedon lisääminen hoitoketjuista, eri toimenpiteistä ja tukimuodoista ja savuttomuuskriteereistä toimialoilla
- o **Toimialojen edellytetään käynnistävän korjaavat toimenpiteet.**
- o **Oppilaitosyhteistyönä Yrkeshögsskolan Arcadasta on valmistumassa. opinnäytetöitä mm. syventävä haastattelu toimialoille savuttomuuskriteerien toteutumisesta keväällä 2015.**
- o **Seuraava kysely/arviointi syksyllä 2015.**

Asian esittely ja käsittelyt

- Kaupungin hyvinvointiryhmässä 21.3.2015
- Kaupungin johtoryhmässä 16.3.2015
- Kaupungin YTR 24.3. 2015
- Kaupunginhallitus
- 27.4.2015

Toimenpiteet

- Kaupungin johtoryhmä on hyväksynyt ehdotetut toimenpiteet:
 - Jokainen kaupungintoimiala käy tulokset läpi johtoryhmässä oman toimialansa osalta ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet 30.6.2015 mennessä kriteerien toteutumisen varmistamiseksi sekä huolehtii Savuton Vantaa ohjelman etenemisestä omalla toimialallaan
 - Savuton Vantaa ohjelman toteutumisen seurantakysely toteutetaan syksyllä 2015. Kyselyn tulokset raportoidaan kaupungin johtoryhmälle, kaupunginhallitukselle ja YTR:lle keväällä 2016

23.2.2015